

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/52501

26 Kasım 2014

Sayı : 64272063- 610 - 3656
Konu :Yazılı Soru Önergesi (7-52501)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: TBMM Başkanlığının 08.10.2014 tarih ve 43452547-120.00-197127 sayılı yazısı.

İstanbul Milletvekili Sayın Mahmut TANAL'ın tarafıma tevcih ettiği 7/52501 esas nolu yazılı soru önergesi, T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği aşağıda cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Taner YILDIZ
Bakan

EK :
Önerge Cevabı (6 Sayfa)

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN MAHMUT TANAL
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/52501)

Sorular 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9:

- Kayıp kaçak miktarı dağıtım sistemine giren enerji ile dağıtım sisteminde tüketicilere tahakkuk ettirilen enerji miktarı arasındaki farkı mı göstermektedir? Yani elektrik enerjisinin üretiminden, tüketicilere ulaştırılınca kadar oluşan elektrik eksikliği kayıp bedeli olarak; enerji nakil hatlarından çeşitli sebeplerle sayaçtan geçirilmeksizin, herhangi bir bedel ödmeden kullanılan elektrik bedeli de kayıp kaçak bedelinin içinde yer almakta mıdır?
- Elektrikte kayıp kaçak bedeli vatandaşın elektrik faturasına mı yansıtılmaktadır? Bu uygulama hangi tarihten beri yapılmaktadır?
- Elektrik enerjisinin nakli esnasında meydana gelen kayıp ile başka kişiler tarafından hırsızlanmak suretiyle kullanılan elektrik bedellerinin, kurallara uyan abonelerden tahsili yoluna gitmek hukuk devleti ve adalet düşünceleri ile bağdaşmakta mıdır?
- Kayıp kaçak miktarı için, elektrik kaybını önleme ve hırsızlıkları engelleme veya hırsız takip edip, bedeli ondan tahsil etmek gerekmemekte midir?
- Lisans sahibi şirketlerin tarifeleri uygulayıp uygulamama ve kayıp - kaçak bedelini tahsil etmeme gibi bir inisiyatif var mıdır?
- Türkiye’de kayıp kaçak oranı iller bazında nasıl sıralanmaktadır?
- Yargıtay Hukuk Genel Kurulu 2013/7-2454 E. 2014/679 K. numaralı 21.05.2014 tarihli kayıp kaçak adı altında alınan bedelin hukuka aykırı olduğu ve iade edilmesi gerektiğine ilişkin kararına rağmen kayıp kaçak bedelinin vatandaşın elektrik faturasına yansıtılması hukuka, kanuna ve Yargıtay içtihatlarına aykırılık teşkil etmiyor mu?
- Bugüne kadar kayıp kaçak adı altında vatandaşın faturasına yansıtılan tutar toplamda ne kadardır?
- Vatandaşın alınan kayıp kaçak bedelinin iade edilmesi gerekmemekte midir? İadelerine ilişkin herhangi bir girişimde bulundunuz mu veya bulunmayı düşünüyor musunuz?

Cevaplar 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9:

6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu’nun 1 inci maddesinde elektriğin yeterli, kaliteli, sürekli, düşük maliyetli ve çevreyle uyumlu bir şekilde tüketicilerin kullanımına sunulması için, rekabet ortamında özel hukuk hükümlerine göre faaliyet gösteren, mali açıdan güçlü, istikrarlı ve şeffaf bir elektrik enerjisi piyasasının oluşturulması ve bu piyasada bağımsız bir düzenleme ve denetimin yapılmasının sağlanması amaçlanmıştır.

“Lisans esasları” başlıklı 5 inci maddesinin 4 üncü fıkrasında “Tarifesi düzenlemeye tabi lisans sahibi tüzel kişiler için aşağıda belirtilen hususlara ilişkin hükümler Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından çıkarılan yönetmelikte yer alır:

.....

c) Bu Kanunda yer alan fiyatlandırma esaslarını tespit etmeye, piyasa ihtiyaçlarını dikkate alarak son kaynak tedariği kapsamında ve/veya serbest olmayan tüketicilere yapılan elektrik satışında uygulanacak fiyatlandırma esaslarını tespit etmeye ve bu fiyatlarda enflasyon dâhil ihtiyaç duyulacak diğer ayarlamalara ilişkin formülleri uygulamaya dair yöntemler ve bunların denetlenmesine dair hükümler

d) Hizmet maliyetlerinin yansıtılmasına dair kurallar ile teknik ve teknik olmayan kayıpları asgariye indirecek önlemlerin uygulanmasına dair esasları içeren hükümler” hükmü yer almaktadır. 17 inci maddesinin 6 ncı fıkrasında Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunca düzenlemeye tabi tarife türleri;

1. Bağlantı Tarifeleri,
2. İletim Tarifesi,
3. Toptan Satış Tarifesi,
4. Dağıtım Tarifeleri,
5. Perakende Satış Tarifeleri,

6. Piyasa işletim tarifesı,
7. Son kaynak tedarık tarıfesi olarak belırlenmektedir.

4628 sayılı Enerji Pıyasası Düzenleme Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 5 inci maddesinin 6 ncı fıkrasının (c) bendinde Kurulun görevleri arasında “Tüketicilere güvenilir, kaliteli, kesintisiz ve düşük maliyetli elektrik enerjisi hizmeti verilmesini teminen gerekli düzenlemeleri yapmak.” hükmü yer almaktadır.

Kanunun Geçici 1 inci maddesinin 1 inci fıkrasında “Düzenlemeye tabi tarifeler üzerinden elektrik enerjisi satın alan tüketicileri, dağıtım bölgeleri arası maliyet farklılıkları nedeniyle var olan fiyat farklılıklarından kısmen veya tamamen koruyacak şekilde tesis edilmiş ve uygulamaya ilişkin hususları Enerji Pıyasası Düzenleme Kurumu tarafından hazırlanan tebliğ ile düzenlenmiş fiyat eşitleme mekanizması, 31/12/2015 tarihine kadar uygulanır. Tüm kamu ve özel dağıtım şirketleri ile görevli tedarik şirketleri fiyat eşitleme mekanizması içerisinde yer alır.” hükmü yer almaktadır.

Kayıp-kaçak miktarı, dağıtım sistemine giren enerji ile dağıtım sisteminde tüketicilere tahakkuk ettirilen enerji miktarı arasındaki farkı göstermektedir. Dağıtım sistemine giren enerji ile tahakkuk ettirilen enerji arasında oluşan bu fark elektriğin dağıtımı için gerekli olan hat, trafo ile sayaçlarda meydana gelen teknik kayıp miktarı ve yasal olmayan bir şekilde elektriğin kaçak kullanılması sonucunda oluşan miktarın toplamından oluşmaktadır.

Dağıtım Sistemi Gelirinin Düzenlenmesi Hakkında Tebliğin 4 üncü maddesinde “Gelir düzenlemesinde, dağıtım lisansı sahibi tüzel kişilerin dağıtım lisanslarına aşağıdaki parametrelerin değerleri derç edilir:

...
KKH dağıtım lisansı sahibi tüzel kişinin lisansında her tarife dönemi için belirlenen kayıp-kaçak hedefleri,”

Dağıtım Sistemi Gelirinin Düzenlenmesi Hakkında Tebliğin Ek 2 nci maddesinde ise;

“(1) Dağıtım lisansı sahibi tüzel kişinin y yılında her bir abone grubuna uygulayacağı kayıp-kaçak bedeli ($KKB_{y,i}$) (kr/kWh) aşağıdaki formüle göre hesaplanır.

$$KKB_{y,i} = \frac{\dot{O}TM_y}{\sum_{i=1}^a (\dot{O}DGEM_y \times (1 - HKKO_y) \times \dot{O}AO_{y,i} \times k_{y,i})} \times k_{y,i} \quad (15)$$

Bu formülde geçen,

$\dot{O}TM_y$ 16 numaralı formüle göre hesaplanan, y yılı için hedef kayıp-kaçak oranı doğrultusunda oluşması öngörülen toplam maliyeti,

$\dot{O}DGEM_y$ y yılında dağıtım sistemine girmesi öngörülen enerji miktarını,

$HKKO_y$ y yılı için Kurul tarafından onaylanmış hedef kayıp-kaçak oranını,

$\dot{O}AO_{y,i}$ i tüketim grubu için y yılında dağıtılması öngörülen enerji miktarının y yılında dağıtılması öngörülen toplam enerji miktarına oranını,

$k_{y,i}$ Kurul tarafından belirlenen i tüketim grubunun y yılındaki maliyet katsayısını,

a tüketim grubu sayısını,
ifade eder.

(2) Hedef kayıp-kaçak oranı doğrultusunda oluşması öngörülen toplam maliyet ($\dot{O}TM_y$) aşağıdaki formüle göre hesaplanır.

$$\text{ÖTM}_y = \sum_{u=1}^n (SF_{y,u} \times \text{ÖUEIABM}_{y,u}) + \text{ÖDGT}_y + \text{KKDB}_y \quad (16)$$

$$\sum_{u=1}^n \text{ÖUEIABM}_{y,u} = \text{ÖDGEM}_y \times \text{HKKO}_y \quad (17)$$

Bu formüllerde geçen,

$SF_{y,u}$ y yılının u uzlaştırma dönemine ait, TETAŞ'ın Kurul tarafından onaylanmış toptan satış tarifesinde yer alan fiyatı,

$\text{ÖUEIABM}_{y,u}$ y yılının u uzlaştırma dönemine ait olarak TETAŞ ile yapılan elektrik enerjisi satış anlaşması uyarınca yapılmış uzlaştırmaya esas ikili anlaşma bildirimi miktarını,

ÖDGT_y y yılı için kayıp-kaçak enerji tedariki kapsamında oluşan damga vergisi, teminat gideri ve finansman giderlerinden uygun görülenler ile dengeleme ve uzlaştırma piyasasındaki işlemler kapsamında sıfır bakiye düzeltme tutarı, geçmişe dönük düzeltme kalemi, piyasa işletim ücreti, iletim ek ücreti, süresinde ödenmeyen alacaklar payı, DUY'un 110 uncu maddesi kapsamında oluşan farkın dağıtım lisansı sahibinin ilgili aylardaki sıfır bakiye düzeltme katsayısı ile çarpımı suretiyle PMUM tarafından hesaplanan sistem enerji dengesizlik gelir kalemi (SEDGK) ve Kurulca uygun bulunan diğer kalemler için öngörülen toplam maliyeti, KKDB_{yy} yılı için kayıp-kaçak düzeltme bileşenini,

n uzlaştırma dönemi sayısını,

ifade eder.

(3) Bu maddenin birinci fıkrası kapsamında hesaplanan kayıp-kaçak bedel(ler)i yıl içerisinde TETAŞ'ın Kurul tarafından onaylanmış toptan satış tarifesinde yer alan fiyatın değişmesi durumunda güncellenebilir.

(4) Kayıp-kaçak düzeltme bileşeni lisans tarihinden itibaren ilk iki yılda "0" olarak uygulanır.

(5) Kayıp-kaçak düzeltme bileşeni 2013 ve 2014 yıllarında "0" olarak uygulanır.

(6) Kayıp-kaçak düzeltme bileşeni aşağıdaki formüle göre hesaplanır.

$$\text{KKDB}_y = \left\{ \sum_{i=1}^a [\text{GDGEM}_{y-2} \times (1 - \text{HKKO}_{y-2}) \times \text{GAO}_{y-2,i} \times (\text{GGKKB}_{y-2,i} - \text{KKB}_{y-2,i})] \right\} \times (1 + \text{FO}_{y-1}) \quad (18)$$

Bu formülde geçen,

GDGEM_{y-2} y-2 yılında dağıtım sistemine giren enerji miktarını,

HKKO_{y-2} y-2 yılı için Kurul tarafından onaylanmış hedef kayıp-kaçak oranını,

$\text{GAO}_{y-2,i}$ i tüketim grubu için y-2 yılında dağıtılan enerji miktarının y-2 yılında dağıtılan toplam enerji miktarına oranını,

$\text{GGKKB}_{y-2,i}$ 19 numaralı formüle göre hesaplanan, i tüketim grubu için y-2 yılında olması gereken kayıp-kaçak bedelinin ($\text{GKKB}_{y-2,i}$) Elektrik Piyasası Endeksi y-2 yılı sonu değeri kullanılarak yeniden hesaplanan değerini,

$\text{KKB}_{y-2,i}$ i tüketim grubuna y-2 yılında uygulanan kayıp-kaçak bedelinin Elektrik Piyasası Endeksi y-2 yılı sonu değeri kullanılarak yeniden hesaplanan değerini,

FO_{y-1} y-1 yılı için belirlenen ve yüzde olarak ifade edilen faiz oranını,

ifade eder.

(7) i tüketim grubu için y-2 yılında olması gereken kayıp-kaçak bedeli ($\text{GKKB}_{y-2,i}$) aşağıdaki formüle göre hesaplanır.

$$GKKB_{y-2,i} = \frac{GTM_{y-2}}{\sum_{i=1}^a (GDGEM_{y-2} \times (1 - HKKO_{y-2}) \times GAO_{y-2,i} \times k_{y-2,i})} \times k_{y-2,i} \quad (19)$$

Bu formülde geçen

$GTM_{y-2,20}$ numaralı formüle göre hesaplanan, $y-2$ yılı için hedef kayıp-kaçak oranı doğrultusunda oluşan toplam maliyeti,

$k_{y-2,i}$ i tüketim grubunun $y-2$ yılındaki maliyet katsayısını, ifade eder.

(8) $y-2$ yılı için hedef kayıp-kaçak oranı doğrultusunda oluşan toplam maliyet (GTM_{y-2}) aşağıdaki formüle göre hesaplanır.

$$GTM_{y-2} = \sum_{u=1}^n (SF_{y-2,u} \times GUEIABM_{y-2,u} + SGÖF_{y-2,u} \times DUPM_{y-2,u}) + GDGT_{y-2} + KKDB_{y-2} \quad (20)$$

$$\sum_{u=1}^n (GUEIABM_{y-2,u} + DUPM_{y-2,u}) = GDGEM_{y-2} \times HKKO_{y-2} \quad (21)$$

Bu formüllerde geçen,

$SF_{y-2,u}$ $y-2$ yılının u uzlaştırma dönemine ait TETAŞ'ın Kurul tarafından onaylanmış toptan satış tarifesinde yer alan fiyatı,

$GUEIABM_{y-2,u}$ $y-2$ yılının u uzlaştırma dönemine ait olarak hedef kayıp-kaçak oranı doğrultusunda TETAŞ'tan satın alınmış olan enerji miktarını,

$SGÖF_{y-2,u}$ $y-2$ yılının u uzlaştırma dönemi sistem gün öncesi fiyatını,

$DUPM_{y-2,u}$ $y-2$ yılının u uzlaştırma döneminde hedef kayıp-kaçak oranı doğrultusunda dengeleme ve uzlaştırma piyasasında alınan/satılan net enerji miktarını,

$GDGT_{y-2}$ $y-2$ yılında kayıp-kaçak enerji tedariki kapsamında oluşan damga vergisi, teminat gideri ve finansman giderlerinden uygun görülenler ile dengeleme ve uzlaştırma piyasasındaki işlemler kapsamında dağıtım şirketine fatura edilen sıfır bakiye düzeltme tutarı, geçmişe dönük düzeltme kalemi, piyasa işletim ücreti, iletim ek ücreti, süresinde ödenmeyen alacaklar payı ile DUY'un 110 uncu maddesi kapsamında oluşan farkın dağıtım lisansı sahibinin ilgili aylardaki sıfır bakiye düzeltme katsayısı ile çarpımı suretiyle PMUM tarafından hesaplanan sistem enerji dengesizlik gelir kalemi (SEDGK) ve Kurulca uygun bulunan diğer kalemleri kapsayan diğer giderler toplamını,

$KKDB_{y-2}$ $y-2$ yılına ait kayıp-kaçak düzeltme bileşenini, ifade eder.”

hükmü yer almaktadır.

Gelir ve Tarife Düzenlemesi Kapsamında Düzenlemeye Tabi Unsurlar ve Raporlamaya İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğin 19 uncu maddesinde “b) Kayıp-kaçak hedeflerine ilişkin olarak, bu Tebliğin ekinde yer alan GD04.2 formundaki veriler,” lisans sahibi tüzel kişiler tarafından, kendi faaliyetleri ile ilgili olması halinde, düzenlemeye esas işletme gideri ve yatırım harcamalarına temel teşkil eden ve sağlanma zorunda olan veriler arasında sayılmaktadır.

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN MAHMUT TANAL
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/52501)**

Kayıp-kaçağa ilişkin uygulama mezkûr mevzuat hükümlerinin yanı sıra Elektrik Piyasası Tarifeler Yönetmeliği ve ilgili tebliğlerinde, Elektrik Piyasası Dengeleme ve Uzlaştırma Yönetmeliği, Elektrik Piyasası Şebeke Yönetmeliği, Organize Sanayi Bölgelerinin Elektrik Piyasası Faaliyetlerine İlişkin Yönetmelik, Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliklerinde yer alan diğer hükümler de dikkate alınarak gerçekleştirilmektedir.

2013 yılında dağıtım bölgeleri itibarıyla dağıtım sistemine giren enerji, tahakkuk eden enerji, kayıp kaçak miktarı ve abone sayıları aşağıda verilmiştir.

ŞİRKETLER	DAĞITIM SİSTEMİNE GİREN ENERJİ (MWh)	DAĞITIM SİSTEMİNDE TAHAKKUK EDEN ENERJİ (MWh)	DAĞITIM SİSTEMİ KAYIP-KAÇAK MİKTARI (MWh)
DİCLE	19.483.978	4.866.064	14.617.914
VANGÖLÜ	3.775.376	1.349.011	2.426.365
ARAS	2.923.860	1.877.910	1.045.950
TOROSLAR	4.305.710	3.783.271	522.440
AKDENİZ	7.821.593	6.936.120	885.473
GEDİZ	13.869.576	12.518.279	1.351.297
AYEDAŞ	10.756.937	9.940.454	816.482
BOĞAZİÇİ	23.910.432	21.545.678	2.364.754
KAYSERİ	2.041.973	1.902.025	139.947
AYDEM	7.486.870	6.916.805	570.065
BAŞKENT	13.673.467	12.592.907	1.080.560
SAKARYA	8.547.987	7.980.823	567.163
MERAM	7.525.957	6.988.420	537.537
OSMANGAZİ	5.872.424	5.410.610	461.814
ULUDAĞ	10.384.211	9.648.178	736.033
ÇAMLIBEL	2.471.194	2.283.987	187.207
ÇORUH	3.335.156	3.020.529	314.627
YEŞİLIRMAK	5.153.801	4.752.151	401.651
FIRAT	3.292.112	2.978.007	314.104
AKEDAŞ	3.486.735	3.252.886	233.848
TRAKYA	6.207.213	5.877.963	329.251

6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ve ikincil mevzuatı kapsamında elektrik piyasası faaliyetlerine ilişkin ülke genelinde uygulanacak ulusal tarifeler, içinde bulunulan uygulama döneminin ilgili yıllarına ilişkin parametreler dikkate alınarak Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından belirlenmektedir. Bu doğrultuda EPDK tarafından onaylanan ve dağıtım şirketlerince uygulanan ulusal kayıp/kaçak bedelleri ilgili mevzuat kapsamında dağıtım faaliyetine ilişkin onaylı hedef kayıp/kaçak oranları çerçevesinde belirlenmekte olup, kayıp/kaçak bedelinin hesaplanmasına ilişkin düzenlemeler Dağıtım Sistemi Gelirinin Düzenlenmesi Hakkında Tebliğinde yer almaktadır.

2006-2010 döneminde olduğu gibi 2011-2015 döneminde de her bir bölge için hedef kayıp-kaçak oranları belirlenmiştir. Böylece, tüketicilerin daha düşük kayıp-kaçak bedeline maruz kalmaları sağlanırken bu hizmeti yerine getiren dağıtım şirketlerine de riskler yüklenmiştir. Bu kapsamda, verilen hedefler şirketlerin performansları da dikkate alınarak belirlenmiş olup performans düzeyi yüksek olan şirketlerin ödüllendirilmesini, performans düzeyi düşük olan

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN MAHMUT TANAL
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/52501)

şirketlerin ise cezalandırılmasını temin edecek bir mekanizma dâhilinde hedef kayıp-kaçak oranları belirlenmiştir. Nitekim düşük performanstan dolayı gerçekleşen yüksek kayıp-kaçak düzeyinin yol açtığı ek maliyeti 2006-2010 döneminde olduğu gibi 2011-2015 döneminde de dağıtım şirketleri üstlenecektir. Bu ek maliyetler hiçbir şekilde tüketicilere yansıtılmamaktadır. Kaçakların sıfırlanmasına ve teknik kayıpların makul seviyeye indirilmesine ilişkin gerekli çalışmalar ve düzenlemeler yapılmaktadır.

Kayıp kaçak oranlarının azaltılması konusu öncelikli hedeflerimizin başında gelmekte olup bu alandaki yoğun çalışmalarımız ve alınan tedbirler neticesinde ülke genelinde kayıp kaçak oranları 10 yıl önceki % 23-25 düzeylerinden % 14-15 düzeylerine kadar düşürülmüştür. Bu yöndeki çalışmalarımız titizlikle sürdürülmektedir.

Kaçak ve kayıt dışı elektrik kullanımının önlenmesi amacıyla Elektrik Dağıtım Şirketleri tarafından elektrik abonelerinin ölçü sistemleri kaçak kullanımı engelleyecek şekilde kontrol edilmekte ve kaçak kontrol takibi için kayıp kaçak tarama çalışmaları periyodik olarak devam etmektedir. Elektriğin kesintisiz ve kaliteli olarak sunulabilmesi amacıyla kaçak elektrik kullanımı ile mücadeleye devam edilmekte ve halkın bilinçlendirilmesi ile birlikte çalışmalar sürdürülmektedir.